

Verslag concept
Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid

Datum commissievergadering	:	27 augustus 2020
Commissievoorzitter	:	Mw. Koning-Hoeve
Commissie-adviseur	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 52 82 / neeskens@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: mw. W. Koning-Hoeve
Commissiegriffier:		: mw. S. Neeskens
Leden van de commissie:	50PLUS/PvdO	: --
	CDA	: mw. D.A.J. Dekker
	CU	: --
	D66	: mw. L. Gonggrijp
	FvD	: M.G. Lelkes (duo-commissielid)
	GroenLinks	: mw. A. Er
	PvdA	: mw. A.A.J. Jellema en G.L.J. Leerink
	PvdD	: I. Kostić
	PVV	: R. van Tiggelen (duo-commissielid)
	SP	: E.M.A. Smaling
	VVD	: N.A.L. Roosendaal (duo-commissielid)
Gedeputeerden:	mw. I. Zaal (D66) en J. Olthof (PvdA)	
Afwezig:	mw. E. Rommel (VVD)	
Notulist:	mw. F.E. Bijvoet (Moneypenny BV)	

Agenda

1. Heropening vergadering NLG
2. B-agenda Natuur
  - 2.a. Circuit Zandvoort: Brief GS aan PS inz. Informatie handhavingstraject asfaltgranulaat Circuitpark (B-agenda NLG 24-8-2020)
    - 2.a.1 Circuit Zandvoort: Brief zienswijze besluit handhaving asfaltering CPZ (Betrekken bij agendapunt 6e NLG 24-08-2020)
    - 2.a.2 Circuit Zandvoort: Brief zienswijze stichting natuurbelang
3. B-agenda Landbouw
  - 3.a Afdoeningsvoorstel Motie M40-2017 Programma Natuurinclusieve landbouw 2018 2019 en de doorloop van activiteiten in 2020
4. Rondvraag portefeuille mevrouw Zaal
5. B-agenda Leefbaarheid, gezondheid en milieu
  - 5.a Fijnstof: Brief GS aan PS inz. Onderzoek ultrafijn stof IJmond (B-agenda NLG 24-8-2020)
  - 5.b Agendaverzoek SP, brief Samenwerkingsverklaring Asbestdaken van C-agenda naar B-agenda verplaatsen
6. B-agenda VTH
  - 6.a Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 18 augustus 2020
7. Sluiting

1. Opening

De **voorzitter** opent de uitloopvergadering NLG om 18:31 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom.

Mededelingen:

- Na ieder agendapunt zal de voorzitter inventariseren of er een wisseling van woordvoerders nodig is. In dat geval zal er kort geschorst worden om de wisselingen mogelijk te maken.
- Gedeputeerde Rommel is verhinderd en wordt vervangen door gedeputeerde Olthof.

2. Circuit Zandvoort: Brief GS aan PS inz. Informatie handhavingstraject asfaltgranulaat Circuitpark (B-agenda NLG 24-8-2020)

De **voorzitter** licht toe dat in de vergadering van Provinciale Staten van 18 mei 2020 Statenlid Kostić (PvdD) een motie heeft ingediend betreffende de verharding van delen van het circuit met asfalt. Deze motie is aangehouden, omdat gedeputeerde Rommel aangaf dat de situatie onderzocht zou worden en er vervolgens bekeken zou worden of er handhavend opgetreden moet worden. In de commissievergadering van de commissie NLG van 8 juni 2020 is door gedeputeerde Rommel medegedeeld dat het gebruikte materiaal, op het deel van het circuit waar een tijdelijke tribune moet komen, asfaltgranulaat betreft en geen teerhoudend asfalt. In de brief wordt informatie verstrekt rondom het handhavingstraject.

De heer Hobo, die tijdens de commissievergadering van 24 augustus jl. insprak namens Stichting Natuurbelang en Stichting Duinbehoud, heeft aanvullend de zienswijze van de Stichting Natuurbelang aangeleverd (zie vergaderstukken).

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden.

Eerste termijn

Statenlid **Kostić** (PvdD) complimenteert de natuurorganisaties met hun werk. Daarnaast geeft zij een compliment aan de gedeputeerde, die na indiening van de motie door de PvdD heldere bewoordingen gebruikte: "*Er is een rust- en voortplantingsgebied van beschermde diersoorten permanent vernietigd en dat is een kwalijke zaak. We gaan handhaven.*" Helaas is de provincie nog geen maand later 180 graden gedraaid. Ongeveer vier voetbalvelden aan rust- en voortplantingsgebied voor beschermde diersoorten worden permanent of langdurig vernietigd, zonder ontheffing. Er is sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. De provincie bestraft deze actie echter niet. Erger nog, ze beweert dat er uitzicht is op legalisering voor het grootste deel van de vernietiging. De PvdD heeft de navolgende vragen aan Gedeputeerde Staten (GS) en de commissie:

- Welke boodschap wordt hiermee richting burgers en bedrijven afgegeven? "Ga lekker je gang; vooral als je genoeg geld hebt. Achteraf kan natuuraantasting altijd met wat argumentatie worden gelegaliseerd."?
- De PvdD vindt het vooral onbegrijpelijk dat de Omgevingsdienst (OD) in juni schrijft volledig te willen handhaven, omdat:

1. Geen sprake is van een groot openbaar belang;
2. Geen zicht is op legalisatie;
3. Er goede alternatieven mogelijk zijn.

In juli 2020 schrijft het OD echter precies het tegenovergestelde. Hoe is het mogelijk dat door een reactie van het Circuit de eerste beoordeling van de OD volledig verandert? Heeft de OD onvoldoende expertise in huis? Kan de OD niet op tegen de almacht van het Circuit?

- GS gaan slechts 1.220 m² handhaven, oftewel nog geen 5% van het vernietigde gebied. Het betreft dan enkel het tegengaan van herhaling en niet het bestraffen van illegale storting van asfaltgranulaat zelf. Welke mogelijkheden zijn of waren er voor het opleggen van een som voor de illegale storting an sich? Waarom wordt dat feit niet bestraft?
- Beweerd wordt dat alleen op die 1.220 m² de storting van asfaltgranulaat onnodig was. Ook wordt beweerd dat er geen goed alternatief is voor de rest van de verharding met asfaltgranulaat. Op welk onafhankelijk onderzoek baseren GS zich? Heeft de OD zelf onderzoek gedaan of laten doen? Statenlid Kostić verzoekt GS om de commissie zo snel mogelijk een gedetailleerd rapport toe te sturen, uitgevoerd door een onafhankelijk, niet door het Circuit uitgekozen bureau, waarin alle meer natuurvriendelijke alternatieven voor de fundering van de tribune in beeld worden gebracht en worden afgewogen. Daarnaast wil de PvdD van GS echt een onafhankelijk onderzoek zien naar de impact van het plaatsen en vijf jaar lang hanteren van asfaltgranulaat op onder meer de lokale ecologie, insecten en andere (beschermde) diersoorten.
- Het gebied waar nu wél wordt gehandhaafd, diende voor 21 augustus 17.00 uur te zijn opgeruimd. Bij niet-naleving daarvan moest een som van €100.000 worden betaald. Is het gebied hersteld? Zo ja, is de opruiming ecologisch verantwoord en grondig uitgevoerd?
- In de brief van de OD aan het Circuit wordt geïnsinueerd dat er intensief contact bestaat tussen beide partijen. Hoe ethisch verantwoord is dat? Hoe wordt gewaarborgd dat de enerzijds adviserende rol van de OD en anderzijds diens handhavende rol richting het Circuit gescheiden blijven?
- Er is nu permanente schade toegebracht, terwijl door zowel het Circuit als de provincie beweerd werd dat sprake zou zijn van tijdelijkheid. Het nu terugkomen op de tijdelijkheid van de ingrepen haalt het fundament van de hele goedkeuring van de extra tribunes achteraf weg. Hoe rijmen GS dat met de principes van behoorlijk bestuur en deugdelijke bescherming van de natuur? Wat de PvdD betreft zijn alle besluiten en uitspraken in de tribunezaak volstrekt waardeloos geworden.
- Corona heeft laten zien dat de Formule 1 ook zonder of met minder publiek doorgang kan vinden. Waarom wordt hardnekkig vastgehouden aan meer tribunes en geschermd met meer openbaar belang? Hoe wordt precies het groot openbaar belang van natuur meegewogen?

Zijn GS en de collega-commissieleden het met de PvdD eens dat de natuur in ons land onder dusdanige druk staat dat men terughoudender moet zijn met het toelaten van aantasting? De

PvdD neigt er op dit moment naar haar motie in aangepaste vorm in te dienen. Zij hoort derhalve graag een reactie van GS en de commissieleden.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) begrijpt dat GS niet in de toekomst kunnen kijken en geen belofte kunnen doen. Hoe kan echter worden voorkomen dat er over een tijdje weer sprake is van een dergelijke pijnlijke casus?

Op welke manier gaan GS voorts om met de brief van de Stichting Duinbehoud?

Mevrouw **Er** (GL) sluit zich aan bij de woorden van Statenlid Kostić (PvdD). Ook GroenLinks heeft de indruk dat met het huidige vergunningen- en handhavingsbeleid bedrijven juist gestimuleerd worden om niet vooraf hun vergunning aan te vragen, maar om de boel achteraf te verklaren en te hopen op legalisering. De provincie lijkt dan namelijk veel coulanter om te gaan met de situatie. Hoewel het Circuit zonder vergunning asfaltgranulaat heeft gestort, lijkt er volgens de Omgevingsdienst uitzicht te zijn op legalisatie, zodat handhavend optreden niet nodig is. GroenLinks begrijpt niet hoe deze beslissing tot stand is gekomen. De brief van Stichting Duinbehoud en ook de inspraakbijdrage van de heer Hobo van maandag 24 augustus jl. tonen aan dat er meer asfalt is gestort dan nodig, dat er grote vraagtekens gezet kunnen worden bij de tijdelijkheid en dat er voldoende alternatieven bestaan voor het asfalt en de fundering van de tribunes. De Stichting Duinbehoud lijkt een uitgebreider en diepgaander onderzoek te hebben uitgevoerd dan de Omgevingsdienst. GroenLinks vindt dat onbegrijpelijk. Hoe is het mogelijk dat de brief van de Stichting meer informatie en inzicht biedt in de daadwerkelijke situatie dan de brief van GS en de toelichting van de Omgevingsdienst? Is de OD enkel afgegaan op het mooie verhaal van het Circuitpark en heeft hij enkel de juistheid van dit verhaal gecontroleerd?

Mevrouw **Jellema** (PvdD) geeft aan dat er binnen haar fractie op z'n zachtst gezegd verwondering heerst over de loop der zaken. De gedeputeerde was aanvankelijk heel ferm en duidelijk over de onverenigbaarheid van de handelwijze van het Circuit met de geldende natuur- en milieuregels. Het goede nieuws is dat het granulaat geen teer bevat, maar daar blijft het bij. Er zitten namelijk wel allerlei zware metalen in. Het Circuit moet op een aantal plekken, onder aanzegging van een Last onder Dwangsom (LoD) het granulaat opruimen. Op andere plekken komen provincie en Circuit plotsklaps in grote eendrachtigheid tot de conclusie dat tribunes op zand vanwege de veiligheid echt niet kunnen en granulaat echt de enige oplossing is. In de voordracht op pagina 3 staat: "*Daarmee wordt vooralsnog voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is en dat er mede als gevolg daarvan zicht op legalisatie is.*" Er worden echter geheel geen aangedragen alternatieven genoemd, zoals tribunes op betonnen sokkels of het gebruik van hout. Van een OD mag verwacht worden om dergelijke alternatieven te opperen. Er wordt een opmerkelijk precedent geschapen. De PvdA ziet helemaal geen nieuwe feiten op basis waarvan zicht op legalisatie zou kunnen zijn. Het moet vanaf het begin toch zonneklaar zijn geweest dat tribunes op zand onveilig zijn en dat er op een of andere manier een fundament onder moet? Bij mevrouw Jellema dringt zich het woord "opportunisme" op, van de bovenste plank. De natuur heeft het nakijken. De PvdA, en mevrouw Jellema in het bijzonder, is zeer teleurgesteld over de gang van zaken. Zij is dan ook heel benieuwd naar het antwoord op de eerder gestelde vragen van de Partij voor de Dieren, D66 en GroenLinks.

De heer **Smaling** (SP) sluit zich volledig aan bij de inbreng van Statenlid Kostić, alsmede bij alle aanvullingen daarop van de andere fracties.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) wijst erop dat het Circuit ervoor gezorgd heeft dat de beschermde diersoorten aldaar zijn afgevangen en elders zijn uitgezet. Terugkeer is fysiek onmogelijk gemaakt. Het Circuit heeft er zijns inziens alles aan gedaan om de dieren zo min mogelijk te verstoren. De heer Van Tiggelen meent voorts dat de veiligheid goed in het oog gehouden moet worden.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) refereert aan een krantenartikel van 27 augustus jl. waarin staat dat het Circuit en een Brabants ICT-bedrijf een convenant hebben gesloten. Zij citeert Robert van Overdijk (algemeen directeur Circuit Zandvoort): "*Er wordt nu anderhalf uur niet geracet vanwege deze bijeenkomst, maar direct hierna gaat het weer los*". Is de heer Van Tiggelen het met haar eens dat de directeur niet heel veel fingerspitzengefühl heeft om de goodwill erin te houden?

De heer **Tiggelen** (PVV) kan geen uitspraken doen over de motieven van een ander. Hij heeft de heer Van Overdijk meermaals gesproken tijdens bijeenkomsten in Zandvoort. De heer Van Tiggelen meent dat het Circuit al het nodige doet. Er is sprake van ruim honderd vergunningen. Het is een hele heksentoer om alles rond te breien.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde Olthof bemerkt veel emotie ten aanzien van het Circuit. Naar aanleiding van een geconstateerde overtreding heeft de Partij voor de Dieren een motie ingediend. Gedeputeerde meent dat daar de focus op moet liggen en dat men het los moet zien van het sentiment dat men überhaupt niet blij is met hetgeen op het Circuit gebeurt. Die discussie heeft namelijk reeds plaatsgevonden. Dat neemt niet weg dat er in geval van overtredingen gehandhaafd moet worden. Dat punt ligt hier voor. In dat opzicht vindt gedeputeerde de aankondiging van de motie terecht is. Het college heeft daar ook direct op gehandeld. De provincie heeft echter met bepaalde procedures te maken, ongeacht de partij die het betreft. De OD is erop gewezen. Deze is daar diep op ingegaan. In geval van een overtreding is het normaal dat er een LoD wordt opgelegd. Dat is in dezen ook gebeurd. Het punt van discussie is nu of er zicht is op legalisatie. Op twee locaties is daarvan geen sprake. Daar is volgens de informatie die gedeputeerde heeft het asfaltgranulaat verwijderd. Ten aanzien van de andere locaties heeft de OD geconstateerd dat er op basis van de aangedragen onderbouwing mogelijk zicht is op legalisatie. Dat betekent nog niet dat het daadwerkelijk gelegaliseerd is. Hiertoe wordt nu de gebruikelijke procedure gevolgd en is het mogelijk om bezwaar of beroep aan te tekenen.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) ontkent dat er sprake is van sentiment en bestempelt het als feiten. De OD heeft gezegd dat er uitzicht is op legalisering en die opvatting gestaafd met een aantal punten, waaronder de afwezigheid van redelijke alternatieven. De onderbouwing hiervan ontbreekt echter. In hoeverre en op welke wijze heeft de OD zelf onderzoek verricht? Welke feiten zijn daarbij gepresenteerd, los van het onderzoek door het Circuit zelf? Die gegevens wil de PvdD graag eerst inzien, alvorens er verder wordt gediscussieerd.

Gedeputeerde **Olthof** heeft geen rapporten ingezien en weet evenmin of in deze fase de onderbouwing op die manier heeft plaatsgevonden. De vragen van de PvdD zijn terecht. Feit is echter ook dat het Circuit een vooraankondiging voor een LoD heeft ontvangen. Op basis van de tegenargumenten van Circuitpark Zandvoort heeft de OD geconstateerd dat er zicht op legalisatie is. Thans loopt er dus een procedure om legalisatie mogelijk te maken, inclusief alle bijbehorende vormen en mogelijkheden van bezwaar. Daarin zal aangetoond moeten worden dat asfaltgranulaat de enige manier is om de veiligheid te garanderen. Als dat niet zo is, zal er geen legalisatie plaatsvinden. Gedeputeerde wil ervoor zorgen dat de juiste procedure wordt gevolgd.

Mevrouw **Er** (GL) vraagt zich af of alvorens de OD besluit tot zicht op legalisatie niet al een volledig onderzoek had moeten plaatsvinden naar de vraag of er daadwerkelijk geen alternatieven beschikbaar zijn en of het verhaal van Circuitpark Zandvoort klopt. Het klopt toch niet dat de OD besluit dat er zicht is op legalisatie en op basis daarvan die LoD niet meer oplegt c.q. terugneemt?

Gedeputeerde **Olthof** weet niet in hoeverre al sprake is van bewijslast. In dat geval zou je kunnen zeggen dat er direct al enige vorm van legalisatie is. Gedeputeerde durft op dit moment nog niet te zeggen wat men aanvullend moet aantonen in de procedure tot legalisatie.

Mevrouw **Jellema** (PvdD) wil best aannemen dat in sommige situaties de escape van (zicht op) legalisatie prettig is. Het zou echter van de gekke zijn als alvorens überhaupt zicht op legalisatie is, men alvast iets gaat doen of plaatsen. Dat is toch de verkeerde volgorde? Circuit Zandvoort moet eerst een plan hebben en aantonen dat er geen andere mogelijkheden zijn om veilig tribunes te plaatsen. Mevrouw Jellema vraagt of gedeputeerde dat met haar eens is.

Gedeputeerde **Olthof** beaamt dat de gebruikelijke procedure is dat men eerst netjes een vergunning aanvraagt, de procedure doorloopt en pas na toewijzing van de vergunning iets gaat realiseren c.q. plaatsen. Het onderdeel "zicht op legalisatie" is in het leven geroepen voor situaties waarin iemand reeds iets gerealiseerd heeft (bijv. een schuurtje of dakkapel, of in dit geval asfaltgranulaat). In beginsel is er een plicht tot handhaving, bijvoorbeeld middels een vooraankondiging tot het opleggen van een LoD. Op basis van argumentatie kan echter bepaald worden dat er zicht op legalisatie is, waardoor alsnog van handhaving kan worden afgezien. Gedeputeerde is bereid om na te gaan hoe ver de argumentatieplicht reikt. Het moment dat de legalisatieprocedure ingaat, hebben partijen overigens nog bezwaarmogelijkheden. Als uiteindelijk niet tot legalisatie wordt besloten, ontstaat een nieuwe situatie waarin sprake is van iets illegaals en kan alsnog een LoD worden opgelegd.

Gedeputeerde **Olthof** vervolgt zijn beantwoording. Is er voldoende aangetoond, en op welk wijze, dat er zicht op legalisatie is? Het antwoord daarop moet gedeputeerde Olthof schuldig blijven. Hij kan op dit moment niet met zekerheid aangeven of het al 100% onderbouwd moet zijn of dat er enkel op basis van de constatering door de OD voldoende zicht op legalisatie is. De OD geeft aan dat er alternatieven onderzocht zijn. Hoe ver dat gegaan is, is gedeputeerde op dit moment dus niet bekend. Dat staat echter los van het feit dat de procedure die nu gevolgd wordt heel gebruikelijk is in Nederland, ook al leidt deze soms tot een minder leuke uitkomst.

Tweede termijn

Statenlid **Kostiç** (PvdD) wil alle feiten op tafel krijgen, ongeacht wat al dan niet gewoon is in dergelijke procedures. Als de OD zegt dat er sprake is van een groot openbaar belang, dat er geen alternatieven mogelijk zijn en dat op basis daarvan zicht op legalisatie is, dan moeten GS die feiten presenteren. Statenlid Kostiç vindt het kwalijk dat gedeputeerde die antwoorden nu niet kan geven en vraagt hem die alsnog te verschaffen. Het is een belangrijke stap richting het vervolg, de ontheffingsprocedure. Statenlid Kostiç meent dat het in dezen vooral draait om de ernst van de illegale storting van asfaltgranulaat voor de bedreigde diersoorten. Daarmee is men eigenlijk al te laat, wat zeer kwalijk is.

Statenlid Kostiç begrijpt niet dat de OD in nog geen maand tijd volledig van mening veranderd is en nu, nadat het Circuit een opmerking heeft gemaakt, het tegenovergestelde zegt. Is dat te wijten aan een gebrek aan expertise binnen de provincie (i.t.t. het Circuit)? Het is hoe dan ook kwalijk dat de OD zo kan draaien. De gebieden waar wél gehandhaafd wordt, betreft slechts 5% van het gehele aangetaste gebied. Het belangrijkste gebied voor de dieren mag permanent aangetast blijven. Dat is toch niet te verantwoorden?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) geeft aan dat aanvankelijk sprake was van een handhavingstraject. Dit is omgeturnd tot een mogelijk zicht op legalisatie. Het is mevrouw Gonggrijp niet duidelijk op basis waarvan dat besluit is genomen. Haar bekruipt het gevoel dat het Circuit Zandvoort de kaders van de vergunning steeds verder oprekt en daarmee stappen zet waarvan je je moet afvragen of die op basis van goede argumenten worden gezet.

Mevrouw **Er** (GL) acht het een heel vreemde situatie aangezien het Circuitpark altijd heeft volgehouden dat zand als fundering voldoende was. Dat standpunt werd ingenomen bij het indienen van alle vergunningsaanvragen bij de OD, alsmede bij de rechter. Nu alles is geaccordeerd en we met z'n allen hebben besloten dat er sprake is van een evenement met een groot openbaar belang, zegt het Circuit: "Sorry, ons onderzoek klopte niet en we hebben toch asfaltgranulaat nodig in een heel groot gebied." Mevrouw voelt zich voor de gek gehouden en vraagt of gedeputeerde er ook zo over denkt.

De heer **Smaling** (SP) vindt het een lachertje, gelet op de uitvoerige discussie die reeds heeft plaatsgevonden over de ontheffing en een hele discussie over de definiëring van dwingend groot openbaar belang. Het Circuitpark raakt in overtreding en de OD kantelt het naar een route van legalisering van iets wat helemaal niet had moeten plaatsvinden. De heer Smaling heeft er geen goed woord voor over en verwacht dat ook de Noord-Hollandse bevolking het niet zal snappen.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde erkent de waarde van het natuurgebied. Hetgeen daar gebeurd is, keurt hij niet goed. Uiteindelijk heeft de provincie zich echter te houden aan de voorgeschreven procedure. Of de hoeveelheid asfaltgranulaat die uiteindelijk wél verwijderd is 5% of 50% betreft, is in dezen niet relevant. Daarin zit een sentiment besloten van: "Eigenlijk had ik helemaal geen asfaltgranulaat willen hebben. Sterker nog, ik had helemaal geen tribunes willen hebben."

Op de vraag van Statenlid **Kostiç** (PvdD) naar de onderbouwing antwoordt gedeputeerde dat hij die op dit moment niet heeft. Deze volgt bij de openbaarmaking van het besluit. Als er iets illegaals gebeurd is, wil gedeputeerde dat niet goedpraten. De provincie dient echter wel de gebruikelijke handhavingsprocedures te volgen.

Mevrouw **Er** (GL) merkt op dat ook GroenLinks graag de juiste procedure wil volgen, echter wel op basis van de juiste informatie. De brief van Stichting Duinbehoud en de inspraak van maandag 24 augustus jl. doet vermoeden dat hiervan geen sprake is.

Gedeputeerde **Olthof** heeft moeite met deze insinuatie. Mevrouw Er heeft geen enkele reden om te veronderstellen dat de procedure niet goed gevolgd is. De onderbouwing van de OD volgt bij het openbaar maken van het besluit.

Mevrouw **Er** (GL) plaatst op basis van de brief van de Stichting Duinbehoud vraagtekens bij de juistheid van de procedure.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat de procedure een mogelijkheid biedt voor zicht op legalisatie. Of legalisatie in dezen terecht is, kan straks beoordeeld worden op grond van de onderbouwing. Volgens gedeputeerde betreft het een heel nette en gebruikelijke procedure die heel vaak wordt toegepast.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) zou graag op zeer korte termijn gedetailleerde informatie ontvangen op basis waarvan de OD tot diens besluit is gekomen.

Uit de brief van de OD richting het Circuit blijkt dat er al geruime tijd sprake is van intensief contact tussen beide partijen. Statenlid **Kostiç** maakt zich daar zorgen over. Uit onderzoek door Follow the Money (platform voor onderzoeksjournalistiek) blijkt dat natuur het veelal moet afleggen tegen allerlei economische belangen en dat de overheid en ingehuurde adviesbureaus niet aan de goede kant staan. Hoe wordt voorkomen dat de grens tussen enerzijds de meedenkende rol van de OD en anderzijds diens handhavende rol wordt overschreden?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat dat een veel groter vraagstuk betreft, dat in meerdere dossiers naar boven komt (vergelijk ook Tata Steel). Hoe wordt de onafhankelijkheid van de omgevingsdiensten gewaarborgd? Gedeputeerde vindt dit een terechte vraag waarover nader met elkaar moet worden nagedacht.

In onderhavige kwestie loopt een procedure waarbij mogelijk zicht op legalisatie is en waarvoor vervolgens allerlei aanvullende informatie moet worden geleverd.

Mevrouw **Er** (GL) vraagt of op het moment dat in vergunningsprocedures besloten wordt tot zicht op legalisatie en er alternatieven getoetst worden, de OD zelf ook op zoek gaat naar alternatieven. Of wordt er alleen uitgegaan van de informatie die binnenkomt?

De heer **Smaling** (SP) vraagt of gedeputeerde het met hem eens is dat dit een ernstig voorbeeld is van voldongen feitenpolitiek, waarbij het evenwicht tussen de publieke sector en private sector zoek lijkt. Dergelijke situaties zijn onwenselijk.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) sluit zich aan bij de woorden van de heer Smaling. Voor het zomerreces hadden de Staten inzage in geheime stukken waaruit niet geciteerd mag worden. Daarna was er zicht op een al dan niet geheime commissie, maar deze is er nooit gekomen. Mevrouw Jellema voelt zich na ontvangst van de informatiebrief op achterstand gezet, aangezien sprake lijkt te zijn van een voldongen feit. Haar fractie zal zich erop beraden en overweegt wellicht een motie vreemd in te dienen. Mevrouw Jellema vindt de gang van zaken zeer onbevredigend en verneemt graag van de gedeputeerde dan wel de griffie hoe het nu verder gaat.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) constateert dat GS hebben besloten om een afwijzing te geven voor het handhaven in die gebieden waar de natuurorganisaties wilden handhaven (het grootste gedeelte van het vernietigde gebied). Daarvoor is een aantal redenen aangevoerd, waaronder een groot openbaar belang en het ontbreken van een alternatief. De Staten verdienen het om daar informatie over te krijgen. In geval van dergelijke besluiten willen de Staten alle achterliggende informatie inzien. Waarop baseert de OD zich? Een en ander heeft verder niets te maken met het vervolg van de (ontheffings)procedure. Voor het overige sluit Statenlid Kostiç zich aan bij de PvdA.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft de indruk dat meerdere discussies door elkaar heen lopen en stelt voor om de procedure an sich binnenkort te agenderen, los van de casuïstiek.

Gedeputeerde **Olthof** is het niet met Statenlid Kostiç eens dat in dezen reeds sprake zou zijn van een voldongen feit en dat de provincie achter de feiten aanloopt. Pas op het moment dat er daadwerkelijk sprake is van een overtreding, heb je met een voldongen feit te maken en is het aan de overheid, in dit geval de OD, om daarop te handhaven. Dat is de procedure die wordt gevolgd en daarover zijn in Nederland afspraken gemaakt. Of men het al dan niet eens is met die afspraken betreft een heel andere discussie.

Mevrouw Jellema (PvdA) gaf aan dat er voor het zomerreces een separate commissie zou zijn aangekondigd. Gedeputeerde meent echter dat de oproep was om een handhavingstraject te starten. De Staten mogen van mening zijn dat de uitkomst van dat traject op dit moment niet naar tevredenheid is of onvoldoende informatie verschaft, maar volgens gedeputeerde was de motie om een handhavingstraject te starten. Daaruit is gekomen dat op een aantal gebieden zicht op legalisatie is.

Statenlid Kostiç (PvdD) vroeg welke informatie bekend was bij de OD om tot zicht op legalisatie te besluiten. Gedeputeerde geeft eerlijkheidshalve toe dat hij wat dat betreft nog niet over voldoende informatie beschikt. Hij verwacht niet dat de OD zelf de markt op gaat op zoek naar alternatieven. Hij vindt het echter interessant om te onderzoeken hoe ver de OD daarin gaat. Naar verwachting zal dat bij de openbaarmaking naar voren komen.

De Staten hebben niet het mandaat om een afwijkend besluit te nemen ten opzichte van de OD. Uiteindelijk ligt er een hele procedure waarin een rechter kan bepalen of eventuele bezwaren al dan niet terecht zijn.

Omwille van de tijd rondt de **voorzitter** het agendapunt af. Zij geeft aan dat de Staten, indien zij niet tevreden zijn over de afhandeling van de oude motie, zich kunnen beraden op het indienen

van een nieuwe motie. Als partijen het nogmaals willen agenderen, kunnen zij hiertoe een agendaverzoek indienen, bijvoorbeeld via een stuk op de C-agenda.

Statenlid **Kostiç** was zich net als mevrouw Jellema (PvdA) niet volledig bewust van het feit dat de tweede termijn reeds was aangevangen. De voorzitter wordt derhalve vriendelijk verzocht om wat coulanter met de spreektijd om te gaan.

De **voorzitter** neemt het verzoek in acht. Zij schorst de vergadering gedurende enkele ogenblikken om een wisseling van woordvoerders mogelijk te maken.

Schorsing van 19.16 uur tot 19.18 uur.

3. B-agenda Landbouw

3.a Afdoeningsvoorstel Motie M40-2017 Programma Natuurinclusieve landbouw 2018, 2019 en de doorloop van activiteiten in 2020

De **voorzitter** hervat de vergadering.

Op grond van motie M40-2017 van Provinciale Staten is de laatste twee jaar gewerkt aan het stimuleren van natuurinclusieve landbouw. In een brief aan PS wordt verslag gedaan van de activiteiten. Bij de agenda zijn de motie en bijbehorende stukken gevoegd. De vraag luidt of de commissieleden kunnen instemmen met het afdoeningsvoorstel van de motie.

De voorzitter geeft hiertoe het woord aan de commissieleden.

De heer **Cardol** (GL) vindt het bijzonder om de motie reeds als afgedaan te beschouwen, maar heeft er inhoudelijk gezien geen grote bezwaren tegen. Dit najaar zal de Voedselvisie worden besproken. Hij neemt aan dat er dan uitgebreid wordt stilgestaan bij de transitie naar een natuurinclusieve landbouw. De omvorming van de huidige landbouw- en voedselvoorziening naar een toekomstbestendige landbouw met minder vee en een radicale vermindering van chemische bestrijdingsmiddelen is een complex maar tevens onontkoombaar proces. Het streven is om dat voor Noord-Holland in 2030 te hebben bewerkstelligd, hetgeen behoorlijk ambitieus maar tevens noodzakelijk is. Als volgend jaar de eerste stappen in die richting worden gezet, tezamen met een nieuwe Voedselvisie, is wat de heer Cardol betreft de motie pas echt afgedaan.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) geeft aan dat de motie zoals die is voorgedragen wat D66 betreft is afgehandeld. Er is zelfs meer gedaan dan nodig. Het meerwerk is afgeleid van de ambitie uit de Omgevingsvisie voor de landbouw. Wat D66 betreft is het programma Natuurinclusieve Landbouw een goede voorloper op de nieuwe Voedselvisie en de programma's die daaruit zullen voortvloeien. Het gaat immers verder dan alleen natuurinclusieve landbouw. De wens is om ook meer kringlooplandbouw te realiseren conform de ambities van de huidige regering. Uit de brief kan D66 echter niet opmaken welke concrete resultaten reeds gerealiseerd zijn. Kan gedeputeerde hier wellicht wat specifiek over zijn?

De heer **Roosendaal** (VVD) neemt de brief ter kennisgeving aan en beschouwt de motie als afgehandeld. Een groot deel van het gesprek zal inderdaad worden voortgezet bij het opstellen

van de Voedselvisie, die wat de VVD betreft het proces van boer tot en met consument omvat. Hoe gaan GS PS daarbij betrekken?

De VVD constateert dat specifieke partijen in de voedselketen (voedselproducenten) het zwaar hebben, zeker sinds het uitbreken van de stikstofcrisis. Er komt heel veel op hen af. Voor het slagen van de Voedselvisie vindt de VVD het essentieel dat de voedselproducenten volwaardig meedoen. Hoe gaan GS dit waarborgen?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) geeft aan dat het een niet aflatende inspanning vergt van GS, PS, de agrarische partijen en ook de consument om meer natuurinclusieve landbouw te realiseren. Het is een never ending story. De PvdA vindt dat de onderhavige motie als afgehandeld kan worden beschouwd, maar voorziet dat er nieuwe moties zullen volgen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat het de PVV weinig moeite kost om de motie als afgedaan te beschouwen, daar zij aanvankelijk al tegen had gestemd.

Mevrouw **Dekker** (CDA) geeft aan dat het CDA kennisneemt van onderhavig verslag en de motie als afgedaan beschouwt. Zij benadrukt dat er te allen tijde een realistisch verdienmodel gekoppeld moet worden aan nieuwe visies omtrent voedsel omdat er anders geen sprake is van duurzaamheid. Als gevolg van corona kopen veel mensen nu hun voedsel en bloemen direct bij de boeren in de buurt en hebben zij waardering voor de kwaliteit van de lokale producten. Niet alle consumenten zijn echter bereid of in staat om structureel meer te betalen voor voedsel dat van nabij komt of dat meer natuurinclusief geteeld is. Mensen met een laag inkomen kunnen dat veelal niet opbrengen. Het CDA vraagt de gedeputeerde om daar rekening mee te houden en, als het aan de orde is, realistische verdienmodellen te gebruiken die versterking tussen landbouw en natuur bevorderen.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) is verheugd dat de motie van de PvdD en GroenLinks zo goed opgepakt is en geeft nog enkele zaken mee ter overweging:

- Het is een heel helder streven om de grondgebonden landbouw in Noord-Holland in 2030 zo veel mogelijk natuurinclusief te laten zijn. Uit de technische beantwoording blijkt echter dat er nog geen manier is om dat precies te monitoren. Statenlid Kostiç raadt aan om die getallen tussentijds duidelijk zichtbaar te krijgen en te zorgen voor een periodieke integrale evaluatie. Daarnaast is het goed om het ook in het Interprovinciaal Overleg (IPO) en in Europa te bespreken.
- Het is cruciaal om dierenwelzijn onderdeel te maken van de ambities. Miljoenen dieren worden erdoor geraakt. Burgers vinden dit steeds belangrijker.
- Betrek in het vervolg ook andere actoren, zoals de Green Protein Alliance, Caring Farmers, Caring Vets en Dierenbescherming, die een heel waardevolle bijdrage kunnen leveren.
- Het CDA gaf aan dat uit het onderzoek van de Natuur- en Milieufederatie naar voren komt dat boeren meer waardering willen omdat ze zoveel beter bezig zijn. De consument kiest vaker voor het betere product als er een labeling van zowel het goede product alsook een labeling van het slechte product is. De provincie zelf kan daar wellicht weinig aan doen, maar in haar communicatie kan zij wel met trots de boeren presenteren die het goed doen en anderzijds heel eerlijk zijn over plekken waar het misgaat en verbetering kan plaatsvinden.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):

Gedeputeerde Zaal bedankt de commissieleden voor hun inbreng. In de tekst van de motie staat: "...een pilot proberen te regelen op het gebied van natuurinclusieve landbouw." Het resultaat is een programma van twee jaar en op het digitale platform van Groen Kapitaal een hele lijst aan activiteiten die hebben plaatsgevonden. Er is eigenlijk veel meer gedaan dan in de motie werd verzocht. Gedeputeerde zou deze derhalve willen beschouwen als afgedaan, hetgeen echter niet betekent dat we klaar zijn. In de Omgevingsvisie staat de doelstelling opgenomen om in 2030 natuurinclusief te zijn. GS zien de afgelopen twee jaar als een voorloper op de Voedselvisie. De provincie heeft haar netwerk vergroot en kennis gedeeld in de sector, maar daarmee moet verder worden gegaan. Een belangrijk verschil is dat er nu gekeken moet worden naar de gehele keten. De heer Roosendaal noemde "van boer tot bord". Gedeputeerde Zaal zou het zelfs nog iets verder naar voren willen trekken: "van zaadje tot bord". In de zaadveredeling zitten immers ook heel veel mogelijkheden voor verduurzaming en innovatie. Op die brede wijze gaat de provincie ermee verder.

Een terecht aandachtspunt van onder meer D66 en de PvdD is de wijze van monitoring. Transitie hebben als nadeel dat ze lastig te monitoren zijn. Het gaat bijvoorbeeld om gedragsverandering van consumenten, transport, retail e.d. GS zijn in het kader van de Voedselvisie al zoekende naar een mogelijke manier van monitoring. Keiharde percentages zijn wellicht niet mogelijk, maar de voortgang kan wel aan de hand van verschillende criteria inzichtelijk worden gemaakt.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) meent dat het begrip "natuurinclusieve landbouw" nog onvoldoende gedefinieerd is. Via het Louis Bolk Instituut zijn er al zo'n vier verschillende definities opgesteld. De PvdD wil voorkomen dat het begrip verwatert. In de Omgevingsvisie staat als doel dat alle landbouw in 2030 "natuurinclusief" is, maar wat betekent dat dan concreet?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat bij de uitwerking van de Voedselvisie veel aandacht zal zijn voor definities. Naast natuurinclusieve landbouw wordt ook gestreefd naar kringlooplandbouw. Bij de definiëring zal gebruikgemaakt worden van monitoring. Voorts zullen de definities besproken worden met de stakeholders.

Mevrouw Jellema (PvdA) gaf in de vergadering van 24 augustus jl. aan dat het allemaal zo lang duurt. Dat heeft te maken met het feit dat de Staten bij de begrotingsbehandeling een motie hebben aangenomen waarin werd aangegeven dat de provincie een breed participatietraject moet uitvoeren bij de Voedselvisie. GS zijn thans bezig zijn om alle participanten te betrekken en aan de verschillende tafels te krijgen. Voordat de Voedselvisie wordt vastgesteld, zal deze ook met de commissieleden worden besproken, waarschijnlijk in een BoT-sessie (Benen op Tafel) of een technische briefing. De commissieleden kunnen alsdan ook input leveren. In de tussentijd zitten GS niet stil. Gedeputeerde Zaal wijst in dat kader op onder meer de Uitvoeringsagenda Voedsel Verbindt 2020-2023 (zie C-agenda) en het Landbouwportaal.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor haar beantwoording en concludeert dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd.

4. Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat PS vorig jaar aanpassingen in de PRV hebben vastgesteld inzake de regels voor geitenhouderijen. In de behandeling in de Staten destijds heeft de LTO aandacht gevraagd voor het praktische effect van deze regels op het houden van jonge bokken op het bedrijf, mede in relatie tot het dierenwelzijn en de veranderende marktpraktijken wat betreft het afmesten van jonge bokken, zoals onder andere met het ministerie van LNV afgesproken. Hebben GS nadien nog contact gehad met vertegenwoordigers van de agrarische sector over deze problematiek? Zo ja, wat waren daarvan de uitkomsten? Als de oplossing (nog) niet is gevonden, zien GS kans om bij te dragen aan een oplossing voor deze problematiek zonder afbreuk te doen aan de voorzorgsmaatregelen?

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):

Gedeputeerde Zaal dankt de VVD voor haar vraag. De enige oplossing voor het afmesten van jonge bokken op de geitenhouderij is een verruiming van de vergunning met meer dieren op het bedrijf. In de Staten van 27 mei jl. is daar uitvoerig over gediscussieerd. Er is toen ook een amendement ingediend, dat vervolgens is verworpen. GS hebben het ontraden omdat de gezondheidsrisico's ervan niet te overzien zijn. Het is onduidelijk of jonge bokjes een lager gezondheidsrisico vormen dan volwassen melkgeiten. Die risicoanalyse is niet veranderd. Sterker nog, uit meer onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk een gezondheidsrisico bestaat. GS zien derhalve geen aanleiding voor verandering en andere oplossingen zijn er thans niet. Gedeputeerde Zaal heeft alle geitenhouderijen een schriftelijke uitleg gestuurd alsmede een uitnodiging voor een nader gesprek in september. Tot nu toe hebben GS vanuit de sector geen signalen ontvangen dat de regeling tot grote problemen leidt, bijvoorbeeld qua dierenwelzijn.

De heer **Roosendaal** (VVD) veronderstelt dat als de regeling wel problemen oplevert, alsnog bekeken kan worden of aanvullend beleid of onderzoek nodig is.

Gedeputeerde **Zaal** vult aan dat de ontwikkelingen op dit terrein nauwlettend gevolgd worden. Er wordt steeds meer onderzoek gedaan. Indien er op grond van de gesprekken of onderzoeken nieuwe inzichten zijn, komt zij daar bij de commissie op terug.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor enkele ogenblikken om een wisseling van woordvoerders mogelijk te maken.

Schorsing van 19.34 uur tot 19.36 uur

5. B-agenda Leefbaarheid, gezondheid en Milieu

5.a Fijnstof: Brief GS aan PS inz. Onderzoek ultrafijn stof IJmond

De **voorzitter** hervat de vergadering.

In opdracht van de provincie Noord-Holland heeft het RIVM onderzoek gedaan naar ultrafijn stof in de IJmond. De onderzoeksrapportage is gereed, inclusief een toelichtend overzicht met vragen

en antwoorden, dat thans geagendeerd is. Mevrouw Van Otterlo heeft maandag 24 augustus jl. ingesproken. Haar inspraaktekst is eveneens bij de vergaderstukken gevoegd. De voorzitter geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng.

Eerste termijn

Mevrouw **Dekker** (CDA) geeft aan dat zowel het onderzoek als de praktijk duidelijk laat zien dat de hoeveelheid fijnstof in de IJmond, en met name in Wijk aan Zee, hoog is. Een hoteleigenaar in Wijk aan Zee moet dagelijks alle tafels en stoelen op zijn terras afnemen omdat ze bedekt zijn met zwart stof. Veegmonsters, genomen in juni door het RIVM, tonen zorgwekkende stoffen aan. De hotelgasten verbazen zich regelmatig over het geluid dat wordt veroorzaakt door Tata, en bij bepaalde wind wordt veel stankoverlast ervaren. De hotelonderneming wordt door Tata bedreigd in haar voortbestaan. Zoals mevrouw Van Otterloo reeds vertelde, hebben inwoners van Wijk aan Zee en de IJmond dagelijks te maken met overlast. De zorgen over hun gezondheid stapelen zich torenhoog op. Het CDA kan er kort over zijn: gedeputeerde, laat dit rapport tot u spreken! De tijd van onderzoeken is nu wel voorbij; de tijd van handelen is gekomen. Tata moet zo snel mogelijk aan de slag met het plaatsen van filters en het beperken van geluid- en stankoverlast. Provincie en Tata dienen tot gezamenlijke afspraken te komen. Daarnaast zal ook de scheepvaart onder de loep genomen moeten worden, aangezien deze ook een grote bron van ultra fijnstof blijkt te zijn. Wat zijn de acties van GS naar aanleiding van dit rapport?

De heer **Leerink** (PvdA) acht het goed dat het onderzoek naar fijnstof heeft plaatsgevonden. Het college geeft in de begeleidende brief aan dat het onderzoek niet ingaat op de gevolgen van ultra fijnstof voor de gezondheid. De huidige stand van de wetenschap laat niet toe dat uitspraken worden gedaan over concentraties waarbij effecten op de gezondheid kunnen optreden. Het RIVM zegt echter in de meegezonden bijlage iets anders, namelijk dat ze in IJmond alleen metingen hebben gedaan naar de aanwezigheid van ultra fijnstof. Er is dus niet onderzocht of en in welke mate mensen eraan worden blootgesteld en welke gezondheidseffecten dat kan veroorzaken. Vervolgens legt het RIVM uit waarom met een ander type onderzoek rond Schiphol een uitgebreider en langduriger onderzoek wél mogelijk is. De heer Leerink vraagt gedeputeerde derhalve of een vervolgonderzoek hier op z'n plaats zou zijn.

De heer Leerink is intussen het overzicht een beetje kwijt van welke onderzoeken er allemaal lopen en welk onderdeel in welk onderzoek een plek gekregen heeft. In het plan van aanpak dat de commissie vlak voor de zomer ontving, staat onder andere dat het belangrijk is dat we als één overheid reageren op alle gezondheidsonderzoeken die er zijn. De heer Leerink kan zich voorstellen dat de provincie één stap terugzet en komt tot één gemeenschappelijke onderzoeksagenda met een overzichtelijke weergave van de lopende onderzoeken en eventuele blinde vlekken. Deze kan dan met alle belanghebbenden en bewoners worden afgetikt, zodat alle klokken weer gelijk staan. Vindt de gedeputeerde dat een goede suggestie? Kortom:

- Zou het niet voor de hand liggen om vervolgonderzoek te doen?
- Is er behoefte aan een samenhangende onderzoeksagenda?

De heer **Roosendaal** (VVD) kan zich goed vinden in de bijdragen van zijn collega's. Daarnaast wil hij de gedeputeerde een compliment maken voor de voortvarendheid waarmee hij zich dit dossier

eigengemaakt heeft en in overleg met alle partijen tot oplossingen probeert te komen, ook in vrijwilligheid, om echt recht te doen aan de zorgen in de IJmond en met name in Wijk aan Zee. De heer Roosendaal vindt dat er ook heel veel is gewonnen aan transparantie in de communicatie. Daarbij wordt goed onderscheid gemaakt in de verschillende vormen van overlast. Op het terrein van geluid en grafiet zijn en/of worden grote stappen gezet. De heer Roosendaal hoopt alleen wel dat de effecten daarvan worden gemeten en dat de gedeputeerde die dan ook bespreekt in het tripartite overleg. Welke doelen wil gedeputeerde nog bereiken in het overleg tussen Tata, de bewoners en de provincie? Hoeveel vertrouwen heeft hij erin dat de getroffen maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan een vermindering van zowel de gemeten als de ervaren overlast?

Mevrouw **Er** (GL) wijst erop dat tijdens nagenoeg iedere commissievergadering NLG een bewoner uit Wijk aan Zee komt inspreken. Allen geven aan wel klaar te zijn met de onderzoeken; zij willen acties. Desondanks ligt hier weer een onderzoek voor. Wat voegt dit onderzoek volgens gedeputeerde toe aan de huidige situatie in de IJmond en Wijk aan Zee als er geen uitspraken kunnen worden gedaan over de invloed van de aangetroffen hoeveelheid fijnstof op de gezondheid van de bewoners?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) merkt op dat er door de collega's veel goede vragen zijn gesteld. Zij bedankt gedeputeerde voor het feit dat het onderzoek er ligt. Het toont echter wel aan dat er iets moet gebeuren. Bewoners hebben recht om te weten of fijnstof daadwerkelijk effect heeft op hun gezondheid. De PvdA heeft al gezegd dat op Schiphol al een langlopend onderzoek gaande is, juist naar de effecten voor de gezondheid. Wat gaan GS daarmee doen? Hoe worden de inwoners geïnformeerd over de effecten?

De heer **Smaling** (SP) merkt op dat het RIVM meet, maar niet duidt. Dat is ook geen *rule*. Hij vraagt derhalve hoe gedeputeerde de resultaten leest. Ultra fijnstof betreft een ingewikkelder tak van sport dan fijnstof. In hoeverre is dat gebenchmarkt? Is het niveau van ultra fijnstof in een drukke straat in de grote steden ook van deze orde? Met die kennis kunnen de resultaten beter geduid worden en weet men wat het daadwerkelijk voor de bewoners rondom Tata betekent.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) sluit aan bij met name de woordvoerders van PvdA en VVD: minder verwarring, meer transparantie, meer actie. Hij vult aan dat ook elektrische voertuigen duidelijke bronnen van fijnstof zijn.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Qua duiding van het onderzoek maakt gedeputeerde een driedeling in hoofdthema's:

- Wat kunnen en moeten we met het onderzoek?
- Onderzoeksagenda met een overzichtelijke weergave van de lopende onderzoeken en eventuele blinde vlekken;
- Wat gaan we nu doen?

Bewoners in de omgeving van Tata en de IJmond ondervinden hinder en last op het terrein van geur, geluid en stof. Een jaar geleden is de behoefte geuit om te onderzoeken of er sprake is van

ultra fijnstof en in welke hoeveelheid. Het lastige is dat hiervoor nog geen landelijke normering is en dat er nog geen grenswaarden zijn vastgesteld. Dat maakt het onderzoek naar ultra fijnstof wellicht wat onbevredigend. Terecht wordt de vraag gesteld wat we nu gaan doen. Er loopt nu een vierjarig onderzoek op Schiphol naar het effect van ultra fijnstof op de gezondheid. Daarin komt de duiding hopelijk terug. Men kan blijven onderzoeken, maar dat voegt niet heel veel toe. Gedeputeerde heeft hierover contact met het RIVM. Hij erkent volledig wat mevrouw Er zegt, namelijk dat bewoners aangeven: "Hè, weer een onderzoek? Welke concrete acties gaan we nu ondernemen?"

De heer Leerink (PvdA) gaf aan dat ook in het programma Tata Steel moet worden opgenomen welke structurele onderzoeken alsmede welke eenmalige onderzoeken worden verricht, en waaraan ze gelieerd zijn. Het RIVM doet nu bijvoorbeeld een onderzoek naar de gezondheidseffecten van fijnstof, maar er zijn ook onderzoeken die jaarlijks terugkomen. Gedeputeerde zegt toe dat hierover in het definitieve programma Tata duidelijkheid zal worden verschaft, zodat men het overzicht en het gevoel weer terugkrijgt.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) beluistert dat gedeputeerde het heeft over onderzoeken, onduidelijkheid en normen voor fijnstof die er (nog) niet zijn. Er is inmiddels zoveel onderzoek gedaan naar de "gifcocktail" die in het gebied heerst, maar er zijn geen eenduidige conclusies over de gezondheidsaspecten. Statenlid Kostiç heeft derhalve twee vragen:

- Wanneer gaat het voorzorgsbeginsel in? Wanneer is de provincie van mening dat er dusdanig veel nare stoffen worden geconstateerd, dat men maximaal gaat inzetten op het wegnemen van de emissies, ook al is nog niet precies bekend wat het met de gezondheid in z'n totaliteit doet?
- Kan gedeputeerde de mogelijkheden bekijken voor een onderzoek naar de combinatie van giftige stoffen in het gebied en de invloed daarvan op de gezondheid van de inwoners? De provincie kan de inwoners echt niet meedelen dat ze nog vier jaar moeten wachten.

Gedeputeerde **Olthof** kan zich voorstellen dat het programma Tata Steel nog wat meer geduid en aangevuld moet worden. GS zullen ernaar kijken.

Gedeputeerde is het met Statenlid Kostiç eens dat men kan onderzoeken wat men wil. Er loopt nu een onderzoek naar de gezondheidseffecten. De resultaten daarvan worden verwacht. Vervolgens is de vraag gesteld wat gedeputeerde zelf kan doen. Gedeputeerde spreekt hierover ook geregeld met de bewoners. Hij is niet in de positie om tegen Tata Steel te zeggen dat de tent moet worden gesloten. Mede gelet op de werkgelegenheid en economische factor van Tata zou dat ook niet wenselijk zijn. Dat betekent niet dat het maar onbeperkt ten koste van de gezondheid mag gaan. Sterker nog, er ligt een belangrijke taak om de omgeving gezonder te maken en de hinder als gevolg van geur, geluid en stof weg te nemen of in ieder geval te verminderen. Het blijft een industrieel gebied, zodat er altijd een zekere vorm van hinder zal zijn. De bevoegdheid van gedeputeerde ligt op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving. Bekeken wordt hoe met behulp van vergunningen de emissie verder teruggedraaid kan worden. En hoe kan gedeputeerde in het toezicht- en handhavingstraject er scherper op zitten om een overtreding te constateren en het bedrijf daar uiteindelijk op aan te spreken en aan te pakken? Dat is thans aan

de orde. Gedeputeerde zegt toe dat hij binnen enkele weken naar de commissie komt met een duidelijk verhaal over wat hij is tegengekomen en wat er hij er concreet aan gaat doen. Wat doen GS met alle informatie die zij hebben en wat ligt er in hun mogelijkheid om zo snel mogelijk de overlast terug te dringen die de bewoners van Tata ondervinden? Het doel van gedeputeerde is om over drie jaar te kunnen zeggen dat de transparantie terug is, dat de handhaving op orde is, dat er goede en scherpe vergunningen zijn aan de hand waarvan de emissie teruggedrongen wordt, en dat de emissie van stoffen voldoet aan alle wettelijke WHO-normen.

Mevrouw **Er** (GL) vraagt de gedeputeerde om de concrete acties te voorzien van een tijdlijn, opdat men richting de bewoners niet alleen beloftes maar ook daadwerkelijke deadlines kan communiceren.

Gedeputeerde **Olthof** zegt toe dat hij met concrete acties komt die GS ook zullen waarmaken. Voorts zal een tijdpad worden toegevoegd van wanneer men wat mag verwachten. Hij heeft zich echter wel te houden aan bepaalde bevoegdheden op grond van het mandaat dat de Staten aan hem hebben gegeven. Daarbinnen wil gedeputeerde de maximale ruimte en grenzen opzoeken.

De heer **Leerink** (PvdA) zou graag wat scherpere willen in het verdere onderzoek naar de gezondheidseffecten. De eerste reactie in de brief was dat een dergelijk onderzoek niet mogelijk is. Vervolgens gaf het RIVM aan dat het wél mogelijk is en dat onderzoek reeds plaatsvindt bij Schiphol. De heer Leerink meent dat de gezondheidseffecten van de situatie rond Tata ergens belegd moeten zijn. Daarover maken de bewoners zich immers voornamelijk zorgen. Raadt gedeputeerde aan om eerst het onderzoek bij Schiphol af te wachten, aangezien dat ook relevant zal zijn voor de situatie in Tata? Of moet er nog extra onderzoek in gang worden gezet?

Gedeputeerde **Olthof** wil voorkomen dat onderzoek op onderzoek wordt gestapeld. Indien een onderzoek wordt gedaan, moet er ook een handelingsperspectief zijn. Thans loopt een gezondheidsonderzoek van het RIVM naar fijnstof. Wat ultra fijnstof betreft is onderzocht of en in welke mate het aanwezig is. Hiervoor zijn (nog) geen landelijke normen vastgesteld. Gedeputeerde meent dat daarop gestuurd moet worden. Bij Schiphol loopt thans een vierjarig onderzoek waarin in eerste instantie gekeken wordt naar de kortetermijneffecten van ultra fijnstof op de gezondheid. In 2021 komt men met de verwachte resultaten van het langetermijnonderzoek. Alvorens opdracht wordt gegeven om ook een vierjarig onderzoek te doen naar de gezondheidseffecten in de IJmond, zal gedeputeerde eerst met het RIVM bekijken wat geleerd kan worden van het onderzoek bij Schiphol en wat de toegevoegde waarde zou zijn van eenzelfde onderzoek in de IJmond. Gedeputeerde stelt derhalve voor om eerst pas op de plaats te maken en te kijken wat er van Schiphol geleerd kan worden. Is er zicht op normering, zodat gedeputeerde ook een handelingsperspectief heeft?

Mevrouw **Dekker** (CDA) wijst erop dat gedeputeerde aan het begin van zijn beantwoording aangaf dat hij juist wil sturen op de normering en dat hij met het RIVM om tafel wil. Daarop wil mevrouw Dekker hem scherp houden. Gaat hij een en ander echt concreet doen?

Gedeputeerde **Olthof** wil graag twee zaken uit elkaar houden. Er moet landelijk gestuurd worden

op een normering voor ultra fijnstof, opdat men weet wat de grenzen zijn waarop gehandhaafd wordt. De komende tijd wil gedeputeerde Olthof erop inzetten dat ook de vergunningen op die normering zien. Voorts wil hij bekijken of de ruimte die men daarin ziet scherp genoeg is en ook gebaseerd is op nieuwe technieken om uiteindelijk de emissie van stof tegen te gaan. Het betreft dus twee trajecten:

- GS moeten in gesprek met het Rijk over een normering op het gebied van ultra fijnstof, want die is er nu nog niet;
- Bekeken wordt welke directe acties gedeputeerde kan verrichten op het gebied van Tata. Dat betreft vooral het vergunningentraject. Hoe kan aan de hand van het vergunningentraject de uitstoot van stof in het gebied wordt teruggedrongen?

Statenlid **Kostiç** (PvdD) merkt op dat dankzij GroenLinks duidelijk is geworden dat het eigenlijk twee verschillende onderzoeken betreft. Het RIVM doet nu onderzoek naar de gezondheidseffecten van fijnstof. Omdat er inmiddels zoveel meer naar boven komt aan zeer zorgwekkende stoffen en ultra fijnstof etc., pleit Statenlid Kostiç ervoor om in de IJmond ook een onderzoek te doen naar de effecten van een combinatie daarvan. Dat zou een meerwaarde hebben ten opzichte van hetgeen nu landelijk en op Schiphol wordt onderzocht. Is gedeputeerde bereid om die mogelijkheid te bekijken?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat er nog een onderzoek loopt naar de zeer zorgwekkende stoffen. Voor het einde van het jaar moet duidelijk zijn welke stoffen het betreft. De "cocktail" omvat fijnstof, geluid en geur. Statenlid Kostiç vraagt om een algemeen onderzoek te verrichten naar de gezondheidseffecten in de IJmond. Het RIVM doet daar een breed gezondheidsonderzoek naar. Ultra fijnstof dient op een andere manier gemeten te worden dan fijnstof. Gedeputeerde weet niet in hoeverre er een cocktail van te maken is en of daarvan de gezondheidseffecten kunnen worden gemeten. Hij is thans bezig om op basis van alle huidige onderzoeken, die heel goed zijn, te bekijken wat er binnen zijn mogelijkheden en bevoegdheden ligt om de emissie van stof, geur en geluid terug te dringen. Dat is immers wat de bewoners van de IJmond vragen. Zij vragen niet om nog een onderzoek naar een "cocktail". Ook gedeputeerde ontvangt dagelijks mails, foto's en opnamen van de situatie. Hij is derhalve doordrongen van het feit dat er wat moet gebeuren. Hij wil echter waken voor nog een onderzoek. Er moet gewoon in actie worden gekomen.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) spreekt haar waardering uit voor het feit dat gedeputeerde heel veel stappen zet en doet wat binnen zijn mandaat mogelijk is. Het stukje over de effecten van de ultra fijnstof op de gezondheid ontbreekt echt. Gaat gedeputeerde wat dat betreft richting de bewoners nog iets doen?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat er op dit moment een gezondheidsonderzoek loopt naar fijnstof. Dat is heel breed en gebeurt in overleg met de bewoners. Wat ultra fijnstof betreft, heeft gedeputeerde aangegeven dat er thans nog geen normering van de grenswaarden is. Er loopt een onderzoek bij Schiphol. De kortetermijneffecten daarvan zijn duidelijk geworden. Over een paar maanden worden hopelijk ook de langetermijneffecten op de gezondheid verwacht. Gezien de terechte opmerking dat men wel van alles kan blijven onderzoeken, acht gedeputeerde het verstandig om met het RIVM te overleggen over de uiteindelijke meerwaarde van een soortgelijk

vierjarig onderzoek naar ultra fijnstof in de IJmond. Met elkaar moet bepaald worden of het iets toevoegt. Voorts moet er zicht zijn op een normering, opdat er op de grenswaarden gehandhaafd kan worden. Zolang die normering er niet is, leidt het tot heel veel onrust en zorgen onder de inwoners.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of gedeputeerde de Staten een schriftelijk stuk kan sturen over de wijze waarop het voorzorgsbeginsel wordt toegepast. Hij zegt geen wettelijke kaders of juridische instrumenten te hebben. Kan daar iets mee gedaan worden? Het is heel goed dat gedeputeerde het belang van actie benadrukt. Statenlid Kostiç zou echter graag zien dat gestopt wordt met het bagatelliseren van de vele verschillende zorgwekkende stoffen, ultra fijnstof en fijnstof, alsmede van de effecten daarvan op de inwoners. Op basis van de huidige communicatie wordt hun het gevoel gegeven dat het allemaal wel meevalt, doordat alles los van elkaar wordt gezien. Kan gedeputeerde bij het RIVM navragen of het een meerwaarde heeft om specifiek de "gifcocktail" en de effecten daarvan op de gezondheid beter in kaart te brengen?

Gedeputeerde **Olthof** vraagt wat Statenlid Kostiç bedoelt met het "voorzorgsbeginsel".

Statenlid **Kostiç** (PvdD) licht toe dat indien er indicaties zijn van mogelijke schadelijke effecten, in dit geval op de gezondheid van de inwoners, de overheden op voorhand beschermende maatregelen nemen (totdat een onomstotelijk bewijs van schadelijke effecten is geleverd).

Het is gedeputeerde **Olthof** onduidelijk wat voor soort stuk hij zou moeten sturen. Het is bekend dat er in dat gebied veel overlast is op al die verschillende vlakken en er een effect op gezondheid is. Statenlid Kostiç vraagt min of meer wanneer gedeputeerde de fabriek gaat sluiten. Al zou de fabriek in een andere vorm doorgaan, dan nog blijft er overlast en een effect op de gezondheid van de inwoners van de IJmond.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt waar dan de grens ligt en verzoekt gedeputeerde aan zijn juridisch onderlegde ambtenaren te vragen hoe het voorzorgsbeginsel in dit geval zou kunnen worden toegepast.

De tweede vraag luidt of de gedeputeerde bij het RIVM wil informeren of er meerwaarde zit in het onderzoeken van de "gifcocktail" (de verschillende elementen in onderlinge samenhang). De inwoners vragen de provincie in haar communicatie te onderkennen dat de stoffen ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid.

Gedeputeerde **Olthof** wijst op de huidige wettelijke normen. Voorts gelden vanaf 2030 de WHO-normen, die in internationaal verband zijn vastgesteld en aangeven wat uiteindelijk de emissie en de overlast van stof en andere zaken mogen zijn (richtinggevend kader). Het streven van de provincie is om op heel veel vlakken onder die normen uit te komen. Gedeputeerde hoopt en verwacht dat de gezondheid daarmee veel beter gewaarborgd wordt dan nu.

Gedeputeerde Olthof is enigszins geraakt door de opmerking van Statenlid Kostiç dat er niet gebagatelliseerd mag worden, daar hij zich daar op geen enkele wijze schuldig aan heeft gemaakt. Bewoners in de IJmond ondervinden dagelijks hinder van de industrie, met Tata als

belangrijke factor. Gedeputeerde vindt dat hij daarop moet handelen. Tezamen met de ambtenaren, de OD, het RIVM en andere partners probeert hij helder te krijgen welk handelingsperspectief hij kan inzetten om ook daadwerkelijk het verschil te maken.

Gedeputeerde maakt zich voorts veel zorgen over het vertrouwen in de overheid en in de cijfers die hij levert. De laatste tijd zorgt hij voor dusdanige transparantie dat er niet getwijfeld mag worden aan de cijfers die de RIVM of de GGD oplevert. Zolang daarover getwijfeld wordt, heeft het geen enkele zin om welk onderzoek of welke andere actie dan ook uit te zetten. Transparantie, handhaven en goede vergunningverlening zijn hetgeen waarop de provincie de komende tijd moet inzetten.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording in eerste termijn en geeft het woord aan de Statenleden voor een tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **Roosendaal** (VVD) merkt in reactie op de inbreng van Statenlid Kostić op dat er niet in termen van "bagatelliseren" gesproken kan worden. Hij benadrukt dat zowel PS als het college nemen het onderwerp en de burgers ongelooflijk serieus nemen.

De VVD is heel blij dat gedeputeerde Olthof een en ander langs twee lijnen wil inzetten. Enerzijds wil hij het vergunningenstelsel verhelderen en verscherpen, daar beter op handhaven en daarover ook goed communiceren. Anderzijds heeft gedeputeerde aangegeven dat hij, in vrijwilligheid, met de bewoners en met Tata wil komen tot stappen om de WHO-normen te gaan halen alvorens die wettelijk verplicht zijn. De heer Roosendaal vraagt gedeputeerde iets meer te vertellen over de wijze waarop hij dat voor ogen heeft. Voorts wij hij waken voor een "stapeling" van zaken en acht hij het van belang om in gezamenlijkheid de hoofdlijnen en prioriteiten vast te stellen. Wat zijn op basis van de onderzoeken en hetgeen we nu weten de drie belangrijkste dingen waaraan we willen werken? Hoe kunnen we daar een vrijwillige verdere stap in maken? Daar zitten de bewoners op te wachten.

Statenlid **Kostić** (PvdD) licht toe dat de term "bagatelliseren" door de burgers wordt gebezigd. Daarmee doelen zij overigens niet zozeer op de communicatie van en met de gedeputeerde zelf, maar meer op de communicatie die richting de Staten en de pers wordt gestuurd. Zo wordt de term "hinder" in brieven gebezigd, terwijl burgers aangeven dat de situatie hen letterlijk ziek maakt of erger.

Ook de heer **Leerink** (PvdA) is blij met de beantwoording, maar heeft nog een opmerking over het handelingsperspectief versus de norm etc. De effecten van ultra fijnstof zijn nog niet duidelijk. Tot die tijd is het lastig om de norm met elkaar vast te stellen. Als duidelijk wordt dat er sprake is van enorme gezondheidseffecten zal die norm spoedig volgen. Het is derhalve belangrijk zo spoedig mogelijk helderheid te creëren over de gezondheidseffecten. Tegelijkertijd is het zinvol om even af te wachten wat uit het onderzoek bij Schiphol komt en dat gedeputeerde daarover met het RIVM in gesprek gaat.

De heer **Roosendaal** (VVD) benadrukt dat het onderzoek en de normering voor iedereen van belang zijn. Hij wil voorkomen dat alles enkel gericht is op de ernst in de IJmond. Die

helderheid moet voor iedereen verkregen worden.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde wil even pas op de plaats maken zodat er meer mogelijk wordt. De heer Roosendaal haalt een terecht punt aan dat ook benoemd is in het conceptprogramma Tata Steel: er zijn wettelijke kaders, maar uiteindelijk moet ook het bestuurlijk traject bewandeld worden. De transitie van Tata naar een duurzame fabriek zal veel groter moeten zijn dan alleen het aanpassen van een vergunning.

De **voorzitter** rondt het agendapunt af en schorst de vergadering enkele ogenblikken om een wisseling van woordvoerders mogelijk te maken.

Korte schorsing

5.b. Agendaverzoek SP, brief Samenwerkingsverklaring Asbestdaken van C-agenda naar B-agenda verplaatsen

De **voorzitter** hervat de vergadering en geeft als eerste het woord aan de indiener van het agendaverzoek, de heer Smaling van de SP.

De heer **Smaling** (SP) geeft aan dat de afgelopen jaren meerdere kabinetten zich hebben beziggehouden met het doel om asbestdaken in Nederland te verwijderen, vertaald in een wetsvoorstel dat met ingang van 2024 een verbod op asbestdaken uitvaardigt. Dat voorstel heeft het gehaald in de Tweede Kamer, maar niet in de Eerste Kamer op grond van twijfels over onder meer betaalbaarheid en handhaafbaarheid. Er is echter wel een samenwerkingsovereenkomst tussen het ministerie van IenW en de provincies. De brief die de Staten in februari van GS ontvingen, verhaalt over die samenwerkingsovereenkomst. Het ambitieniveau van de provincie is heel laag. De mogelijkheid wordt geboden om met het ministerie van IenW alsnog te proberen binnen een paar jaar van de asbestdaken af te komen. De provincie Flevoland bijvoorbeeld heeft daar stevig van werk van gemaakt. De grote gemeenten, zoals Almere en Lelystad, financieren gezamenlijk een toch versneld vervangen van asbestdaken door zonnedaken, hetgeen een bijkomende mogelijkheid is. Zonnedaken kunnen bovendien een deel van de taakstelling rondom de regionale energiestrategieën gaan dekken. Dit schept kansen om een aanvankelijk landelijke doelstelling alsnog uit te voeren en tegelijkertijd een ander doel (deels) realiteit te laten worden. Is aan gedeputeerde overigens bekend hoeveel asbestdaken er nog zijn in Noord-Holland? Is die inventarisatie gedaan?

Is gedeputeerde daarnaast bereid om een wat grotere broek aan te trekken dan hij tot nu toe heeft gedaan? In de brief wordt voornamelijk gerept over het faciliteren van gemeenten alsmede over het in het leven roepen van fondsen voor particulieren die zelf de vervanging van een asbestdak niet kunnen betalen. Een publiek-privaat fonds is dan een goede zaak. De heer Smaling leest in de brief niet terug dat de provincie de portemonnee wil trekken. Als de provincie binnen een paar jaar toch wil realiseren wat men landelijk voor ogen had, dan zal dat nodig zijn.

Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt de SP voor het agenderingsverzoek. Ook het CDA wil dat de mogelijkheden worden bekeken om de eerdere subsidieregeling "Asbest eraf, zonnepanelen erop"

voort te zetten en uit te breiden voor zowel particulieren als bedrijven. Tot zover lijken alle neuzen dezelfde kant op te staan. In de brief wekt het college echter de indruk dat het een afwachtende houding aanneemt. Bij dit vooruitstrevende en ambitieuze college zou je toch een intensievere deelname aan de samenwerkingsverklaring moeten verwachten. In navolging van de SP wijst mevrouw Dekker erop dat de inventarisatie van asbestverdachte daken in heel veel gemeenten in Noord-Holland nog niet is uitgevoerd (zie ook www.asbestversnelling.nl). Juist die inventarisatie is een voorwaarde voor gemeenten om mee te doen met het fonds. Is het college het met het CDA eens dat het combineren van de asbestdakensanering met het opwekken van zonne-energie en het aanjagen van de versnellingsaanpak beduidend meer toevoegt aan de goede intenties van de provincie Noord-Holland?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) wijst erop dat de SP dit onderwerp ook in de vorige bestuursperiode bij herhaling heeft aangezwengeld. De asbestdaken zijn nog even gevaarlijk en het is lastig dat ze nog in zulke grote getalen aanwezig zijn in Noord-Holland. In de Jaarimpressie van de OD Noord-Holland Noord staat een uitgebreide inventarisatie over asbestdaken. Deze ontbreekt nog in de andere OD-verslagen. Op 26 september a.s. vindt een gesprek plaats tussen de ministers, de gemeenten en de provincies over de wenselijkheid en het draagvlak voor een asbestfonds. Mevrouw Jellema raadt aan om dat af te wachten. De PvdA ziet uiteraard het belang van de asbestaanpak en vindt het streven van de SP daartoe heel goed.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) zou het zeer positief vinden als ook de provincie het initiatief van de minister voor de asbestaanpak positief omarmt en aan de slag gaat met het saneren van asbestdaken. Wat D66 betreft liggen er volop kansen. Door de sanering van asbestdaken te koppelen aan de opgave voor energietransitie worden de nieuwe daken straks maximaal benut door het opwekken van zonne-energie. D66 zou graag nagaan of Noord-Holland hieraan een stevige impuls kan geven door gelden uit het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds te benutten. Dat vergt weliswaar meer van de provincie dan enkel wat communicatie en het ontzorgen van gemeenten. Door het fonds in te zetten kan meteen invulling gegeven worden aan de ambitie om technische vakmensen te behouden en hen waar nodig om te scholen. D66 hoort graag hoe GS over deze suggestie denken.

Mevrouw **Er** (GL) bedankt de SP voor het agenderingsverzoek. GroenLinks sluit zich volledig aan bij de woorden van de andere woordvoerders.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) sluit zich ook aan bij de SP en de mooie woorden van D66.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde Olthof dankt de SP voor het agenderingsverzoek. Reeds voor de coalitieonderhandelingen en het zicht op het verbod van asbestdaken was de provincie al voornemens om met allerlei financiële middelen in actie te komen. De Eerste Kamer stak daar echter een stokje voor, hetgeen voor veel overheden een streep door de rekening was om ermee verder te gaan. Noord-Holland heeft besloten om wél door te gaan met het overleg en de samenwerking, en om te kijken of er een fonds moet komen. GS hebben op dat moment even gezegd dat er pas op de plaats moet worden gemaakt wat betreft de financiële bijdrage. Daarmee

is niet gezegd dat de provincie niet zal meedoen aan een fonds. GS zijn in gesprek over de wijze waarop zo'n Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds eruit moet zien en wat de voorwaarden zouden zijn om daaraan mee te doen. Die uitkomst willen GS even afwachten alvorens iets wordt ondernomen.

Ook wat betreft het inzicht in de asbestdaken heeft de provincie qua toezichthouder een beperkte bevoegdheid. Uiteindelijk ligt het grootste deel van de bevoegdheid bij de gemeenten. Daar ligt dus ook meestal het initiatief. Wel kan er worden nagedacht over de vraag wat de mogelijke toegevoegde waarde van de provincie in het hele dossier zou zijn. Gedeputeerde is het erover eens dat de provincie daarin een belangrijke rol heeft, aangezien zij ook gaat over aspecten als gezondheid en milieu. De provincie probeert nu in ieder geval via communicatie en stimulering van de gemeenten een rol te spelen. De provincie zit ook aan tafel bij het landelijke overleg over de wijze waarop een fonds eruit zou kunnen zien. Gedeputeerde sluit derhalve niet uit dat de provincie uiteindelijk een financiële bijdrage zal leveren. Op dit moment is het echter nog niet zover en kan gedeputeerde nog niet zeggen of het fonds er op korte termijn daadwerkelijk gaat komen. Kortom, de provincie is nog even terughoudend wat betreft de financiën.

Tweede termijn

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde Olthof voor diens antwoord. Zij begrijpt dat hij geen financiële toezeggingen kan doen. Wellicht kan hij wel de suggestie van D66 meenemen om de mogelijkheden voor het fonds te bekijken. Veel bedrijven worstelen immers met het gegeven dat het technisch personeel uit de sector dreigt te vertrekken. Mevrouw Gonggrijp geeft de suggestie derhalve in serieuze overweging.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft een vraag ter verduidelijking. In de Jaarimpressie van de OD NHN staat een vrij gedetailleerd verslag over het aantal asbestdaken en de hoeveelheid vierkante meters. Zijn die gegevens van de andere OD's ook bekend?

De heer **Smaling** (SP) sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Jellema over de inventarisatie. Als een meerderheid van dit huis vindt dat er niet gewacht moet worden met de asbestsanering, komt gedeputeerde dan ook in actie? De gemeenten hebben op het moment niet heel veel financiële middelen. Als de provincie ertoe besluit dat het de sanering van asbestdaken toch moet gebeuren, zouden zij wellicht zelfs moeten overwegen om een deel van de algemene reserves aan te spreken.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

In antwoord op de inbreng van mevrouw Gonggrijp (D66) antwoordt gedeputeerde dat GS er actief mee bezig zijn. Als het even uitkomt, wil gedeputeerde er een stap in maken. Het is niet een dossier dat ergens in een kast ligt. Er wordt serieus nagedacht over een mogelijke bijdrage, naast communicatie en ondersteuning van gemeenten. Gedeputeerde wil er wel voor waken dat de provincie alle gaten die elders vallen, dichtloopt. Dat neemt niet weg dat het onderwerp belangrijk genoeg is. Er moet derhalve naar gekeken worden.

Gedeputeerde is zich ervan bewust dat PS in dit huis uiteindelijk het hoogste orgaan vormen. Als de Staten vinden dat er wat moet gebeuren, dan zijn zij in de positie om dat te verlangen. Gedeputeerde vraagt hem echter wat tijd te gunnen om het verder op te pakken. Hij stelt voor

eerst mee te gaan in het landelijke traject.

Wat de cijfers betreft heeft de OD NHN het goed op orde. In het Noordzeekanaalgebied is dat helaas nog niet het geval. De gemeenten zijn opdrachtgever om het uiteindelijk inzichtelijk te maken. Gedeputeerde hoopt dat die cijfers alsnog volgen, zodat tot een integraal beleid kan worden gekomen. Wellicht leidt dat uiteindelijk tot een financiële regeling om de koppelkansen te realiseren.

Mevrouw **Dekker** (CDA) zou de gemeenten ertoe willen bewegen om de inventarisatie op orde te krijgen. In de samenwerkingsverklaring staat een hele activiteitenlijst met een mooie trekkersrol voor de provincie om dit aan te jagen.

Gedeputeerde **Olthof** is het met mevrouw Dekker eens wat betreft de trekkersrol van de provincie. Hij zegt toe dat hij de gemeenten erop zal aanspreken om die inventarisatie alsnog te maken.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of gedeputeerde in beeld heeft wat de vermeende kosten voor de asbestsanering zouden zijn? Statenlid Kostiç zou ook graag in beeld zien welke kosten vermeden kunnen worden, zoals de kosten voor bodemverontreiniging. Is er daarnaast overleg met de gedeputeerde Klimaat? Dat is relevant voor meer koppelkansen met de Regionale Energiestrategieën (zonnepanelen op daken etc.).

Gedeputeerde **Olthof** (PvdA) wijst erop dat hij spreekt namens het college, dus in die zin ook namens de collega Klimaat (gedeputeerde Stigter). Alle portefeuilles zijn links- of rechtsom met elkaar verbonden.

Gedeputeerde **Kostiç** (PvdD) refereert nogmaals aan de opmerking van gedeputeerde dat er kosten voor sanering moeten worden gemaakt. Wat levert het de provincie echter op, bijvoorbeeld als gevolg van het wegvallen van bodemsaneringskosten? Het zou fijn zijn als de provincie dat wat vaker in beeld brengt.

Gedeputeerde **Olthof** (PvdD) antwoordt dat bodemverontreiniging uiteraard door meer dan alleen asbest wordt veroorzaakt. Dat kost heel veel geld, ook voor de provincie. Het antwoord op de vraag wat het effect is van de asbest die in de bodem terecht komt en wat de kosten voor de sanering daarvan zijn, heeft gedeputeerde niet paraat. Hij zou een onafhankelijk bureau die onderzoeken verder willen laten uitvoeren. Voor het verwijderen van de asbestdaken ligt een grotere verantwoordelijkheid bij de gemeenten. De provincie wil echter niet weglopen voor haar eigen verantwoordelijkheid. Gedeputeerde heeft alleen geadviseerd een pas op de plaats te maken en eerst aan te sluiten bij de landelijke beweging.

De heer **Smaling** (SP) overweegt toch een motietekst te maken voor de volgende Statenvergadering. Hij zal deze aan de collega's sturen teneinde te bezien of die pas op de plaats door GS zo kort mogelijk kan duren.

De heer **Roosendaal** (VVD) meent dat als gedeputeerde direct wil antwoorden een motie wellicht overbodig is. Wil gedeputeerde een lange of een korte pas op de plaats maken?

Gedeputeerde **Olthof** heeft de Staten enkel gevraagd hem wat extra tijd te gunnen om de mogelijke stappen verder uit te werken en er een tijdsplan bij te geven. Die informatie heeft hij nu niet paraat. Gedeputeerde zegt toe dat hij graag inzichtelijk zal maken wat de Staten de komende tijd van hem kunnen verwachten, voorzien van een tijdsplan. Oftewel meer inzicht in het asbestdossier in relatie tot de verantwoordelijkheid van de provincie.

De **voorzitter** concludeert dat gedeputeerde een tijdsplan heeft toegezegd. De SP kan beoordelen of zij evengoed nog een motie wil indienen. De voorzitter schorst de vergadering gedurende enkele ogenblikken om een wisseling van woordvoerders mogelijk te maken.

Korte schorsing

6. B-agenda VTH

6.a. Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven d.d. 18 augustus 2020

De **voorzitter** hervat de vergadering.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) wijst op de bijlage onder punt 4. Onderzoek in opdracht provincie Noord-Holland, alwaar staat: "*Gezondheidsonderzoek RIVM. Het volledige onderzoek (cluster A) is gestart.*" Loopt dat onderzoek reeds of dient het nog gestart te worden?

Mevrouw **Dekker** (CDA) merkt op dat de WOB-verzoeken de pan uitrijzen. Er is veel onrust, ook getuige de vele berichten die vanuit de IJmond zijn ontvangen. Mevrouw Dekker vraagt gedeputeerde derhalve of het goed gaat komen met de beantwoording. Hoe verwacht hij het algehele vertrouwen te herstellen?

De heer **Leerink** (PvdA) merkt in aanvulling op de vraag van het CDA op dat voor de zomer gesproken is over het conceptprogramma Tata Steel. Gedeputeerde is een man van de dialoog spreekt ook met de gemeenteraden en de bewoners. De PvdA wil graag weten wanneer er een tweede versie komt waarin alle input die de GS hebben opgehaald, is meegenomen.

De heer **Smaling** (SP) sluit zich enigszins aan bij de inbreng van de heer Leerink. Het is logisch dat er vaak over Tata Steel en de IJmond wordt gesproken. Er speelt heel veel en er worden veel berichten ontvangen. In die zin is het goed dat gedeputeerde zich zo openstelt. Het is wel een opeenstapeling van zaken: GGD-onderzoek naar het voorkomen van kanker, de ultra fijnstofrapportage etc.

In een recent krantenartikel staat dat Tata Steel te veel inzage vooraf heeft in allerlei documenten en rapportages en dat Tata zelf metingen uitvoert in plaats van de GGD. Kortom, Tata zou te veel op schoot zitten bij de OD. De SP ziet uit naar een update van de Rekenkamer, die thans een groot onderzoek doet. Maar ook dan kan men er niet van op aan dat die volledig is, omdat er zich zo vaak iets nieuws voordoet. Wat is nu het strijdplan van gedeputeerde?

Nadat minister Schouten haar eiwitmaatregel heeft ingetrokken, zijn de omgevingsdiensten vrij

grootschalig ontheffingen gaan verlenen richting de bouwwereld. Daar zat men naarstig op te wachten. Wat is echter de grondslag waarop die ontheffingen worden verleend? Welke AERIUS-versie wordt gebruikt om te zorgen dat men onder het stikstofplafond blijft? Wat kan de gedeputeerde daarover zeggen, voor zover dat binnen zijn overzicht valt?

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor dient beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Het RIVM-onderzoek waaraan mevrouw Gonggrijp (D66) refereert, betreft het brede gezondheidsonderzoek betreffende de fijnstof in de IJmond. Dat loopt inmiddels.

Het grote aantal WOB-verzoeken baart ook gedeputeerde zorgen. Dat vergt heel veel ambtelijke capaciteit, mede gelet op de vertrouwelijkheid. De oorzaak hiervan moet nader worden onderzocht. Er is op dit moment een bepaalde mate van wantrouwen over de stukken die men ontvangt. Enerzijds moet de provincie meewerken aan de WOB-verzoeken. Anderzijds moet gedeputeerde er vooral voor zorgen dat het vertrouwen in de overheid hersteld wordt. Het spreekwoord luidt "vertrouwen komt te voet en gaat te paard". Het is makkelijker om iemands vertrouwen te schaden, dan te verkrijgen. Dat vergt tijd. Gedeputeerde wil achterhalen wat de rol is van belanghebbende partijen, waaronder Tata, bij de totstandkoming van een rapport. Daarmee zegt gedeputeerde op voorhand niet dat er ook daadwerkelijk invloed is op het rapport. Dat moet uit de onderzoeken komen. Een van de meetpalen staat op het terrein van Tata. Vanuit die hoedanigheid heeft Tata inzage in het eerste concept van het jaarlijkse onderzoek over fijnstof. Dat gebeurt niet zozeer om de cijfers ter discussie te stellen, maar wel om in ieder geval te bekijken hoe het in het rapport is opgenomen. Dit leidt uiteindelijk tot wantrouwen en tot de beeldvorming dat Tata aan de voorkant invloed zou hebben op het rapport. Gedeputeerde vindt het zijn taak om al die schijn aan invloed weg te nemen. Hij gaat derhalve met de GGD Amsterdam in gesprek om te kijken wat er met de bewuste paal kan worden gedaan om ervoor te zorgen dat de invloed van Tata eruit gaat. Gedeputeerde gaat voorts onderzoek doen naar de wijze waarop het rapport tot stand is gekomen, teneinde het vertrouwen in de objectiviteit van alle rapporten te borgen. Gedeputeerde hoopt dat het vertrouwen uiteindelijk herstelt en dat het aantal WOB-verzoeken daarmee afneemt omdat men van mening is dat de cijfers transparant en verifieerbaar zijn (bijvoorbeeld via website).

Het conceptprogramma Tata is met de commissie besproken. De Staten, gemeenteraden, bewoners en Tata hebben input geleverd. GS zullen al die zienswijzen bekijken en beslissen welke er zullen worden overgenomen in het programma. Indien een zienswijze niet wordt overgenomen, volgt er een toelichting waarom hiertoe besloten is en wat er dan wel met de zienswijze gebeurt. Dit dient zorgvuldig te gebeuren. GS streven ernaar om voor het einde van dit jaar, rond november, alle zienswijzen te hebben gewogen en alsdan het definitieve programma Tata te presenteren.

De rol van Tata heeft ook te maken met de WOB-verzoeken waaraan gedeputeerde refereerde. Gedeputeerde is druk bezig om naar de buitenwereld helder te maken dat er geen enkele vorm van invloed is. Er mag geen enkele discussie bestaan over de cijfers en rapporten die worden opgeleverd. Als Tata een mening heeft, moet er net als bij een bestemmingsplan een separate zienswijze worden ingediend. Dan is voor iedereen inzichtelijk wat de mening van Tata op een

bepaald dossier is. Dat geldt uiteraard ook voor andere belangenorganisaties. Deze werkwijze draagt bij aan volledige transparantie en hopelijk ook aan het herstel van vertrouwen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor diens beantwoording en sluit het agendapunt.

7. Sluiting

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en de gedeputeerden voor hun beantwoording. Zij sluit de vergadering om 20.45 uur.

De eerstvolgende vergadering van de commissie NLG vindt plaats op maandag 21 september 2020.